



Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda)

23. september 2020*

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Süüria vastu suunatud piiravad meetmed – Rahaliste vahendite külmutamine – Hindamisviga – Omandiõigus – Proportsionaalsus – Maine kahjustamine – Loetellu kandmise kriteeriumide kindlaksmääramine

Kohtuasjas T-510/18,

Khaled Kaddour, elukoht Damaskus (Süüria), esindajad: *solicitors* V. Davies ja V. Wilkinson, *barrister* R. Blakeley ning M. Lester, QC,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: V. Piessevaux ja T. Haas,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada hagejat puudutavas osas nõukogu 28. mai 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/778, millega muudetakse otsust 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2018, L 131, lk 16), ja nõukogu 28. mai 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/774, millega rakendatakse määrust (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias (ELT 2018, L 131, lk 1),

ÜLDKOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president S. Gervasoni, kohtunikud L. Madise ja J. Martín y Pérez de Nanclares (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik E. Artemiou,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 5. märtsi 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse¹

I. Vaidluse taust

- 1 Hageja Khaled Kaddour on Süüria kodanikust ettevõtja, kes arendab äritegevust eeskätt telekommunikatsiooni ja naftavaldkonnas.

[...]

B. Hageja nime uuesti kandmine ja jätmine nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid

[...]

- 20 Nõukogu võttis 12. oktoobril 2015 vastu otsuse (ÜVJP) 2015/1836, millega muudetakse otsust 2013/255 (ELT 2015, L 266, lk 75). Samal päeval võttis ta vastu määruse (EL) 2015/1828, millega muudetakse määrust nr 36/2012 (ELT 2015, L 266, lk 1).
- 21 Otsuse 2015/1836 põhjenduses 6 on märgitud, et „[n]õukogu on teinud kindlaks, et kuna majandus on Süüria režiimi põhjaliku kontrolli all, säilitab osa Süürias tegutsevatest juhtivatest ettevõtjatest oma staatuse üksnes seetõttu, et nad on režiimiga tihedalt seotud ning neil on selles mõjuvõimu ja režiimi poolne toetus“, et „[n]õukogu leiab, et tuleks kehtestada piiravad meetmed, et kehtestada riiki lubamise piirangud ning külmutada kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad nõukogu poolt kindlaks tehtud ja nendele I lisas loetletud Süürias tegutsevatele juhtivatele ettevõtjatele või on nende omandis, valduses või kontrolli all, eesmärgiga takistada neil režiimi materiaalselt või rahaliselt toetamast, ning avaldada nende mõjuvõimu kaudu režiimile survet oma repressioonipoliitika muutmiseks“.
- 22 Otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 sõnastust muudeti otsusega 2015/1836. Need artiklid näevad nüüd ette liikmesriikide territooriumile sisenemise ja selle läbimise piirangud ning „Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate“ rahaliste vahendite külmutamise, välja arvatud juhul, „kui on piisavalt teavet selle kohta, et nad ei ole või enam ei ole režiimiga seotud või ei mõjuta seda või ei kujuta tegelikku kõrvalehoidumise riski“.
- 23 Määrusega 2015/1828 muudeti muu hulgas määruse nr 36/2012 artikli 15 sõnastust, et lisada sellesse uued otsuses 2015/1836 määratletud ja otsusesse 2013/255 lisatud loetellu kandmise kriteeriumid.

[...]

2. Loetellu kandmise põhjendused ja loetellu kandmise kriteeriumide kindlaksmääramine

- 66 Arvestades seda, et hageja ja nõukogu vaidlesid kohtuistungil selle üle, kas hageja nimi jäeti kõnealustesse loeteludesse kahe või kolme loetellu kandmise põhjenduse tõttu, peab Üldkohus vajalikuks esitada järgmised täpsustused.

1 Esitatud on üksnes käesoleva kohtuotsuse punktid, mille avaldamist peab Üldkohus otstarbekaks.

67 Nagu nähtub eespool punktist 27, ei muudetud käesolevas asjas hageja vaidlusalustesse loeteludesse kandmise põhjendusi võrreldes otsusega 2016/850 ja rakendusmäärusega 2016/840 ning need on järgmised:

„Süürias tegutsev suurärimees, kellel on ärihuvid telekommunikatsiooni-, nafta- ja plastitööstuse sektorites ja/või kes tegutseb nimetatud sektorites, ning kellel on tihedad ärisidemed Maher Al-Assadiga.

Ta saab oma äritegevuse kaudu kasu Süüria režiimist ja toetab seda.

Maher Al-Assadi partner, sealhulgas oma äritegevuse kaudu.“

68 Otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 28 lõikes 1, lõike 2 punktis a ja lõikes 3 on sätestatud:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad I ja II lisas loetletud isikutele, kes vastutavad tsiviilelanike vastu suunatud vägivaldsete repressioonide eest Süürias, režiimist kasu saavatele või seda toetavatele isikutele ja üksustele ning nendega seotud isikutele ja üksustele, või mis on nende omandis, valduses või kontrolli all.

2. Kooskõlas põhjendustes 5–11 esitatud nõukogu hinnangute ja otsustega Süüria olukorra kohta, külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad järgmistele isikutele või on nende omandis, valduses või kontrolli all:

a) Süürias tegutsevad juhtivad ettevõtjad; [...]

3. Ühte lõikes 2 osutatud kategooriasse kuuluvaid isikud, üksusi või asutusi ei kanta ega jäeta I ja II lisas esitatud isikute ja üksuste loetellu, kui on piisavalt teavet selle kohta, et nad ei ole või enam ei ole režiimiga seotud või ei mõjuta seda või ei kujuta tegelikku kõrvalehoidumise riski.“

69 Määruse nr 36/2012 (muudetud määrusega 2015/1828) artikli 15 lõike 1 punkt a, lõike 1a punkt a ja lõige 1b on peaaegu identse sõnastusega.

70 Arvestades hageja nime loetellu kandmise põhjenduste ja loetellu kandmise kriteeriumide sõnastust, tuleb asuda seisukohale, et käesolevas asjas on tema puhul kasutatud kolme loetellu kandmise põhjendust. Esimene lõik, mis vastab esimesele põhjendusele, käsitleb Süürias tegutseva juhtiva ettevõtja staatust, teine lõik, mis vastab teisele põhjendusele, puudutab Süüria režiimist kasu saamist ja selle režiimi toetamist ning kolmas lõik, mis vastab kolmandale põhjendusele, käsitleb seost Süüria režiimiga.

71 Sellest nähtub, et hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse kandmise esimene põhjendus põhineb õiguslikul kriteeriumil, mis on määratletud otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 28 lõike 2 punktis a ja määruse nr 36/2012 (muudetud määrusega 2015/1828) artikli 15 lõike 1a punktis a (Süürias tegutseva juhtiva ettevõtja kriteerium), ning hageja nime loetellu kandmise teine ja kolmas põhjendus põhinevad õiguslikul kriteeriumil, mis on määratletud otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 28 lõikes 1 ja määruse nr 36/2012 (muudetud määrusega 2015/1828) artikli 15 lõike 1 punktis a (režiimiga seotuse kriteerium), põhjusel, et ta saab Süüria režiimist kasu ja toetab seda, või põhjusel, et ta on lähedane isik Süüria režiimi võtmetähtsusega isikule Maher Al-Assadile.

72 Kuna nõukogu väitis kohtuistungil, et viidet Süüria režiimist kasu saamisele ja selle režiimi toetamisele ei tule tõlgendada kui kolmandat põhjendust hageja nime kandmiseks kõnealustesse loeteludesse – millele hageja vastu ei vaielnud –, peab Üldkohus vajalikuks esitada järgmised selgitused.

- 73 Süüria režiimist kasu saamine või selle toetamine on iseseisev õiguslik kriteerium, mis on ette nähtud otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 28 lõikes 1 ja mida tuleb eristada „Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate“ kriteeriumist, mis on ette nähtud selle otsuse artikli 28 lõike 2 punktis a, või sama otsuse artikli 28 lõikes 1 ette nähtud režiimi kuuluvate isikutega seotuse kriteeriumist.
- 74 See nähtub otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 28 enda sõnastusest. Nimetatud artikli lõikes 1 on ette nähtud, et külmutatakse rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad kolme kategooria isikutele, st esiteks isikutele, kes vastutavad tsiviilelanike suhtes rakendatud vägivaldsete repressioonide eest, teiseks režiimist kasu saavatele või seda toetavatele isikutele ning kolmandaks nendega seotud isikutele. Artikli lõige 2 näeb ette mitme isikute kategooria, sealhulgas Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise. Otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 28 lõige 1 ja lõige 2 puudutavad seega põhimõtteliselt erinevaid isikute kategooriaid, mida kinnitab üksnes otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 28 lõikega 2 hõlmatud isikutele antud võimalus tugineda selle artikli lõikele 3, mis võimaldab teatud tingimustel jätta nende nimed kõnealustesse loeteludesse kandmata või neid sinna mitte jätta.
- 75 Sätte grammatiline tõlgendamine on kooskõlas selle vastuvõtmise konteksti ja eesmärgiga (vt selle kohta 17. novembri 1983. aasta kohtuotsus *Merck*, 292/82, EU:C:1983:335, punkt 12, ja 10. märtsi 2005. aasta kohtuotsus *easyCar*, C-336/03, EU:C:2005:150, punkt 21). Nimelt tuleb kõigepealt märkida, et otsuse 2015/1836 põhjendusest 5 nähtuvalt kehtestas nõukogu rea otsuse 2013/255 artikli 28 lõikesse 2 lisatud isikute kategooriaid, et arendada edasi juba olemasolevaid piiravaid meetmeid, mida ta kavatses säilitada, kohaldades samal ajal jätkuvalt sihipärast ja diferentseeritud lähenemisviisi. Niisiis väljendas ta selgelt soovi lisada loetellu kandmise kriteeriume juba olemasolevatele kriteeriumidele, mis on ette nähtud otsuse 2013/255 artikli 28 lõikes 1. Otsuse 2013/255 artikli 28 lõike 3 kehtestanud otsuse 2015/1836 eesmärk oli puudutada üksnes neid uusi isikute kategooriaid, nagu nähtub selle otsuse põhjendusest 14. Olgu lisatud, et otsuse 2013/255 artikli 28 lõikes 3 ette nähtud võimalusega samaväärset võimalust ei näinud ette otsuse 2013/255 artikkel 28 enne selle muutmist otsusega 2015/1836.
- 76 Asjaolu, et otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artiklis 28 on ette nähtud erinevad isikute kategooriad, ei tähenda siiski, et isik ei võiks kuuluda mitmesse kategooriasse. Vastupidi, see tähendab, et kui nõukogu otsustab kanda või jätta isiku nime vaidlusalustesse loeteludesse, peab ta enda käsutuses olevate tõendite alusel kindlaks määrama kategooriad, millisesse see isik võib kuuluda. Sellega seoses peab ta kaaluma esiteks seda, milliseid kriteeriume ta kavatses kasutada isiku nime kõnealustesse loeteludesse kandmiseks või jätmiseks, ning teiseks seda, kas tal on piisavalt konkreetseid, täpseid ja ühtlangevaid tõendeid selle kohta, et kõik loetellu kandmise põhjendused, mis põhinevad tema valitud kriteeriumil või kriteeriumidel, on põhjendatud.
- 77 Seejuures ei saa välistada, et konkreetse isiku puhul loetellu kandmise põhjendused teataval määral kattuvad, selles mõttes, et isikut võib pidada Süürias tegutsevaks juhtivaks ettevõtjaks ning teda võib pidada oma äritegevuses Süüria režiimist kasu saavaks või seda oma äritegevuse kaudu toetavaks isikuks. See on tingitud nimelt sellest, nagu on märgitud otsuse 2015/1836 põhjenduses 6, et nimetatud isikute kategooria tihedad seosed Süüria režiimiga ja režiimi toetamine on üks põhjustest, miks nõukogu otsustas selle kategooria luua. Sellegipoolest on isegi niisugusel juhul tegemist erinevate kriteeriumidega.
- 78 Nimelt on väljakujunenud kohtupraktikas tunnustatud, et otsusega 2015/1836 nähti objektiivse, autonoomse ja piisava loetellu kandmise kriteeriumina ette kriteerium „Süürias tegutsevad juhtivad ettevõtjad“, mistõttu nõukogu ei ole enam kohustatud tõendama seose olemasolu selle isikute kategooria ja Süüria režiimi vahel ega ka selle isikute kategooria ja režiimi toetamise või režiimist kasu saamise vahel, kuna isiku suhtes piiravate meetmete kohaldamiseks piisab, kui tegemist on Süürias tegutseva juhtiva ettevõtjaga (vt selle kohta 11. septembri 2019. aasta kohtuotsus *HX vs. nõukogu*,

C-540/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:707, punkt 38; 4. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Sharif vs. nõukogu, T-5/17, EU:T:2019:216, punktid 55 ja 56, ning 11. septembri 2019. aasta kohtumäärus Haswani vs. nõukogu, T-231/15 RENV, ei avaldata, EU:T:2019:589, punkt 56).

- 79 Järelikult, kui nõukogu otsustab kanda isiku nime loetellu seetõttu, et ta on Süürias tegutsev juhtiv ettevõtja, siis ei ole ta kohustatud selle isiku loetellu kandmise põhjendustes täpsustama, et ta saab Süüria režiimist kasu või toetab seda. Kui ta seda teeb, siis kavatses nõukogu selle isiku suhtes kohaldada ka otsuse 2013/255 artikli 28 lõikes 1 sätestatud kriteeriumi. See tõlgendus tagab kõige paremini otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 28 iga lõike soovitava toime ja võimaldab loetellu kantud isikutel täpselt kindlaks teha, milliste kriteeriumide alusel nende nimi kõnealustesse loeteludesse kanti või jäeti.
- 80 Seega, kui nõukogu peab isiku nime loetellu kandmise põhjendustes sõnaselgelt silmas Süüria režiimist kasu saamist või Süüria režiimi toetamist, tähendab see seda, et nõukogu peab konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate tõendite kogumi abil tõendama, kuidas isik Süüria režiimi toetab või režiimist kasu saab. Kuigi nõukogu leiab, et Süüria režiimist kasu saamine või režiimi toetamine tuleneb muu hulgas Süürias tegutsevaks juhtivaks ettevõtjaks kvalifitseeritud isiku äritegevusest, ei ole tõendid, mis nõukogul peavad olema ja mida ta võib olla sunnitud esitama, et tõendada kasu saamist või toetamist, tingimata samad kui need, mis võimaldavad tõendada, et tegemist on „Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjatega“.
- 81 Sellest järeldub, et erinevalt nõukogu väidetust tuleb käesolevas asjas viidet hageja poolt Süüria režiimist kasu saamisele ja režiimi toetamisele tõlgendada kui hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse kandmise põhjendust, mis erineb Süürias tegutseva juhtiva ettevõtja staatust käsitlevast põhjendusest ja põhjendusest, mis käsitleb tema seotust Süüria režiimi võtmetähtsusega isikuga. Seega peab nõukogu suutma piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumiga tõendada, et see põhjendus on põhjendatud.
- 82 Nende täpsustuste ja selgituste järel tuleb kontrollida, kas nõukogu tegi – nagu väidab hageja – käesolevas asjas hindamisvea, kui ta otsustas jätta hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse.

3. Hindamisviga

[...]

- 88 Nõukogu juhib sisuliselt tähelepanu sellele, et hageja nimi jäeti vaidlustatud aktidega vaidlusalustesse loeteludesse samadel põhjendustel kui need, mis sisalduvad otsuses 2016/850 ja rakendusmääruses 2016/840. Seoses 2016. aasta aktidega tuleb aga märkida, et Üldkohus otsustas 31. mai 2018. aasta kohtuotsuses Kaddour III (T-461/16, EU:T:2018:316, punkt 102), et tõendid, millele nõukogu tugines, et jätta hageja kõnealustesse loeteludesse, kujutavad endast tõendite kogumit, mis võimaldavad sellist uuesti loetellu kandmist põhjendada. Lisaks ei ole hageja esitanud ühtegi tõendit, mis seaks kahtluse alla Üldkohtu hinnangu, mis tuleneb 31. mai 2018. aasta kohtuotsusest Kaddour III (T-461/16, EU:T:2018:316).
- 89 Seega tuleb uurida, millist mõju avaldab käesoleva väite analüüsile 31. mai 2018. aasta kohtuotsus Kaddour III (T-461/16, EU:T:2018:316), aga ka 26. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus Kaddour II (T-155/15, ei avaldata, EU:T:2016:628), kuna nendes kahes kohtuotsuses analüüsiti tõendeid, mis on esitatud ka käesolevas menetluses.
- 90 Seoses sellega olgu märgitud, et otsuse 2013/255 artikli 30 lõikes 3 ja määruse nr 36/2012 artikli 32 lõikes 3 on sätestatud, et kui esitatakse märkusi või uusi olulisi tõendeid, vaatab nõukogu oma otsuse läbi ning teavitab vastavalt asjaomast füüsilist või juriidilist isikut, üksust või asutust. Lisaks vaadatakse määruse artikli 32 lõike 4 kohaselt loetelu vähemalt iga 12 kuu järel korrapäraselt läbi.

- 91 Nende sätete koostoimest tuleneb, et nõukogul võib isiku nime kõnealustesse loeteludesse jätvate aktide vastuvõtmisele eelneva läbivaatamise käigus tekkida vajadus kontrollida lähtuvalt talle esitatud olulistest tõenditest või märkustest, kas pärast hageja esmakordset või uuesti loetellu kandmist või loetelu viimast läbivaatamist on faktilised asjaolud muutunud nii, et teda puudutav kanne loetelus ei ole enam põhjendatud (vt selle kohta ja analoogia alusel 26. juuli 2017. aasta kohtuotsus nõukogu vs. LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punkt 46, ja 27. septembri 2018. aasta kohtuotsus Ezz jt vs. nõukogu, T-288/15, EU:T:2018:619, punkt 50).
- 92 Ehkki Üldkohus ei ole jõustunud kohtuotsusega kitsas tähenduses seotud, sest nende hagide ese, mis jäeti rahuldamata 26. oktoobri 2016. aasta kohtuotsusega Kaddour II (T-155/15, ei avaldata, EU:T:2016:628) ja 31. mai 2018. aasta kohtuotsusega Kaddour III (T-461/16, EU:T:2018:316), ei ole käesoleva hagi esemega identne, ei saa ta jätta täielikult tähelepanuta arutluskäiku, mille ta esitas nendes kahes kohtuasjas, mis puudutavad samu pooli ja tõstatavad põhiosas samad õiguslikud küsimused.
- 93 Ilma käesoleva väite toetuseks esitatud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid analüüsimate ei anna siiski miski alust eeldada, et Üldkohus jõuab samadele järeldustele nagu 26. oktoobri 2016. aasta kohtuotsuses Kaddour II (T-155/15, ei avaldata, EU:T:2016:628) ja 31. mai 2018. aasta kohtuotsuses Kaddour III (T-461/16, EU:T:2018:316) (vt selle kohta 27. septembri 2018. aasta kohtuotsus Ezz jt vs. nõukogu, T-288/15, EU:T:2018:619, punkt 53).
- 94 Käesolevas asjas ei saa seega ilma neid asjaolusid analüüsimate välistada, et hageja väite raames esitatud tõendid võivad tõendada, et nõukogu eksis, kui ta otsustas 2018. aastal jätta hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse.

[...]

a) Nõukogu esitatud tõendite asjakohasus

- 96 Hageja seab kahtluse alla nende tõendite asjakohasuse, mille nõukogu esitas, et tõendada 2018. aastal, et hageja nime jätmise vaidlusalustesse loeteludesse oli endiselt põhjendatud.
- 97 Olgu märgitud, et terrorismivastase võitluse raames võetud piiravate meetmete puhul on isiku vaidlusalustesse loetellu jätmise küsimuse uurimisel olulise tähtsusega see, kas pärast isiku loetellu kandmist või loetelu viimast läbivaatamist on faktilised asjaolud muutunud nii, et nende alusel ei saa enam teha sama järeldust kõnealuse isiku osalemise kohta terroristlikus tegevuses (15. novembri 2012. aasta kohtuotsus Al-Aqsa vs. nõukogu ning Madalmaad vs. Al-Aqsa, C-539/10 P ja C-550/10 P, EU:C:2012:711, punkt 82). Iraani suhtes võetud piiravate meetmete raames on täpsustatud, et nõukogu ei ole kohustatud esitama uusi faktilisi asjaolusid, niikaua kui algseks loetellu kandmiseks alust andnud faktilised asjaolud on asjaomase isiku loetellu jätmiseks asjakohased ja piisavad (kohtujurist Sharpstoni ettepanek kohtuasjas Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu, C-225/17 P, EU:C:2018:720, punkt 182).
- 98 Veel on leitud, et nõukogu on kohustatud esitama uusi tõendeid, et tõendada isiku nime loetellu kandmise põhjendatust, kui loetellu kandmise kriteerium ja põhjendused on muutunud (vt selle kohta 11. septembri 2019. aasta kohtumäärus Haswani vs. nõukogu, T-231/15 RENV, ei avaldata, EU:T:2019:589, punkt 56).
- 99 Sellest tuleneb, et isiku nime vaidlusalustesse loeteludesse jätmise põhjendamiseks ei ole nõukogul keelatud tugineda samadele tõenditele, mis õigustasid hageja nime esmakordset kandmist, uuesti kandmist või viimast jätmist kõnealustesse loeteludesse, tingimusel et esiteks ei ole loetellu kandmise põhjendusi muudetud ja teiseks ei ole kontekst muutunud selliselt, et need tõendid oleksid vananenud.

- 100 Seoses sellega olgu lisatud, et ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) kontekstis võetud meetmete on omane see, et need vaadatakse regulaarselt uuesti läbi ja neid võidakse järgnevatel perioodidel korduvalt kohaldada. Nii on see muu hulgas juhul, kui geopoliitiline olukord – hoolimata eelnevalt rakendatud piiravatest meetmetest – ei arene. Selles olukorras peab nõukogul olema lubatud jätkata vajalike meetmete kohaldamist, isegi kui olukord ei ole muutunud, tingimusel et faktilised asjaolud, mille alusel piiravaid meetmeid säilitatakse, põhjendavad nende vastuvõtmise ajal jätkuvalt nende kohaldamist, eriti kui need faktilised asjaolud on piisavalt hiljutised (vt selle kohta kohtujurist Sharpstoni ettepanek kohtuasjas *Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu*, C-225/17 P, EU:C:2018:720, punktid 201 ja 202).
- 101 Kuna käesolevas asjas ei ole hageja nime loetellu kandmise põhjendusi muudetud, nagu on mainitud eespool punktis 67, siis tuleb üksnes kontrollida, kas Üldkohtule esitatud toimikus on tõendeid, mis annavad alust arvata, et hageja või Süüria faktiline olukord on muutunud nii, et tõendid, mille nõukogu esitas, et tõendada hageja nime 2016. aastal vaidlusalustesse loeteludesse jätmise põhjendatust, ei ole enam asjakohased tema 2018. aastal loeteludesse jätmise põhjendamiseks.
- 102 Sellega seoses tuleb esiteks tõdeda, et Süüria olukord aastatel 2016–2018 ei paranenud. Hageja poolt hagi raames esitatud tõendid – mille eesmärk on tõendada, et majanduslik olukord Süürias on selline, et ei ole usutav, et ta oleks võimeline režiimi toetama selle vähese varaga, mis on talle alles jäänud – ei võimalda järeldada, et Süüria kontekst oleks muutunud nii, et hageja nime jätmise vaidlusalustesse loeteludesse ei ole enam õigustatud. Vastupidi, Maailmapanga 2017. aasta aruanne, mis käsitleb konflikti majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi Süürias, 14. märtsi 2016. aasta „International Business Timesi“ artikkel, mis käsitleb Süüria sõja kulusid Venemaal ja Ühendriikides, ning lõpuks ajakirja „Time“ 9. aprilli 2018. aasta artikkel, milles soovitatakse vastata küsimusele, miks Süüria kodusõda muutub veelgi keerukamaks, kinnitavad, et sõda Süürias on endiselt aktuaalne. Selles kontekstis on nõukogul ja liidul õigus säilitada piiravad meetmed, mida nad peavad vajalikuks Süüria režiimile surve avaldamiseks.
- 103 Teiseks, kuigi hageja väidab, et tema äritegevus on lõppenud ja et tal ei ole kunagi olnud seost M. Al-Assadiga, tuleb tõdeda, et ta esitas selliseid argumente juba kohtuasjas, milles tehti 31. mai 2018. aasta kohtuotsus *Kaddour III* (T-461/16, EU:T:2018:316, punkt 115), ning et ta ei esitanud oma menetlusdokumentide raames ühtegi tõendit selle kohta, et tema isiklik olukord oleks aastatel 2016–2018 muutunud. Mis puudutab dokumente, mille hageja esitas selleks, et tõendada, et M. Al-Assadi kabinetiülem oli kindral Bilal, siis tuleb märkida – ilma et see mõjutaks nende tõendusjõu ja nõukogu esitatud tõendite kahtluse alla seadmise võime hindamist, mis on läbi viidud käesoleva kohtuotsuse punktis 120 –, et need viitavad siiski ainult kõnealusele kindralile ega võimalda iseenesest tõendada hageja olukorra konkreetset muutust, mida nõukogu oleks võinud teada ja pidanud teadma ajal, mil ta tegi otsuse jätta hageja nimi vaidlusalustesse loeteludesse. Lisaks on nende dokumentide eesmärk seada kahtluse alla hageja ja M. Al-Assadi vahelise suhte see aspekt, kuid nendevahelisi ärisuhteid need dokumendid ei puuduta.
- 104 Ilma et see Üldkohtu arutluskäigu praeguses järgus mõjutaks küsimust, kas nõukogu esitatud tõendid võimaldavad tegelikult tõendada hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse kandmise põhjenduste põhjendatust 2018. aastal, ei olnud nõukogu järelikult kohustatud esitama lisaks 2016. aastal esitatud tõenditele täiendavaid tõendeid hageja või Süüria olukorra sellise muutuse tõttu, et hageja nime kustutamine vaidlusalustest loeteludest oleks põhjendatud.
- 105 Seega tuleb tagasi lükata hageja argumendid, millega soovitakse vaidlustada esitatud tõendite asjakohasust põhjusel, et need tõendid on vanad või puuduvad neid toetavad uued tõendid. Lisaks tuleb igal juhul tagasi lükata hageja argument, et nõukogu ei saanud tugineda artiklitele, mille kohta oli Üldkohus 13. novembri 2014. aasta kohtuotsuses *Kaddour I* (T-654/11, ei avaldata, EU:T:2014:947) leidnud, et need ei tõenda hageja loetellu kandmise põhjenduste põhjendatust. Nimelt on 26. oktoobri 2016. aasta kohtuotsuses *Kaddour II* (T-155/15, ei avaldata, EU:T:2016:628, punkt 78) juba see argument samade tõendite kohta tagasi lükatud, tuletades meelde, et igal Üldkohtule esitatud

kohtuasjal on oma toimik ja et iga toimik on täiesti iseseisev. Seega asjaolu, et nõukogu esitab käesolevas menetluses teatavad dokumendid, mida Üldkohus pidas teises kohtuasjas töendamiskoormise nõuetele mittevastavaks, ei võta nõukogult võimalust tugineda neile dokumentidele muude tõendite hulgas, et esitada piisavalt konkreetsete, täpsete ja kokkulangevate kaudsete tõendite kogum, mille abil tõendada hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse jätmise põhjendatust.

[...]

B. Teine väide, et rikutud on otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 27 lõiget 3, artikli 28 lõiget 3 ja määruse nr 36/2012 (muudetud määrusega 2015/1828) artikli 15 lõiget 1b

143 Hageja leiab, et tal on õigus tugineda otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 27 lõike 3, artikli 28 lõike 3 ja määruse nr 36/2012 (muudetud määrusega 2015/1828) artikli 15 lõike 1b sätetele.

144 Tema hinnangul ei ole nendes sätetes esitatud tingimused kumulatiivsed, mistõttu vastupidi sellele, mida väidab nõukogu kostja vastuses, on hagejal võimalik tugineda nimetatud sätetele, kui ta vastab ühele neis sätetes kehtestatud tingimustest.

[...]

147 Selle kohta olgu märgitud, et otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 27 lõike 3 ja artikli 28 lõike 3 kohaselt ei kanta ega jäeta nende artiklite lõikes 2 ette nähtud kategooriasse kuuluvaid isikuid, üksusi või asutusi otsuse 2013/255 I lisas esitatud isikute ja üksuste loetellu, kui on piisavalt teavet selle kohta, et nad ei ole või enam ei ole režiimiga seotud või ei mõjuta seda või ei kujuta tegelikku kõrvalehoidmise riski. Samu tingimusi on rahaliste vahendite külmutamise osas korratud määruse nr 36/2012 (muudetud määrusega 2015/1828) artikli 15 lõikes 1b.

148 Mis puudutab kõigepealt hageja argumenti, et need tingimused on alternatiivsed, mitte kumulatiivsed, siis nõuab see nende sätete tõlgendamist. Kohtupraktika kohaselt tuleb nende sätete tõlgendamisel arvestada mitte üksnes sätete sõnastust, vaid ka nende konteksti ja eesmärgi (vt selle kohta 17. novembri 1983. aasta kohtuotsus Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punkt 12, ja 10. märtsi 2005. aasta kohtuotsus easyCar, C-336/03, EU:C:2005:150, punkt 21).

149 Sellega seoses tuleb märkida, et otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 27 lõikes 3 ja artikli 28 lõikes 3 ning määruse nr 36/2012 (muudetud määrusega 2015/1828) artikli 15 lõikes 1b loetletud tingimused on lahutatud sidesõnaga „või“. See sidesõna võib lingvistilisest seisukohast väljendada nii alternatiivseid võimalusi kui ka kumulatiivsust ning seega tuleb seda tõlgendada kontekstis, milles seda kasutatakse, ja asjaomase akti eesmärkidest lähtudes (vt analoogia alusel 14. mai 2019. aasta kohtuotsus M jt (pagulasseisundi tühistamine), C-391/16, C-77/17 ja C-78/17, EU:C:2019:403, punkt 102).

150 Otsusega 2013/255 ja määrusega nr 36/2012 kehtestatud piiravate meetmete korra eesmärk on keelata igasugune Süüria režiimi toetamine, et avaldada sellele režiimile survet, et ta muudaks oma repressioonipoliitikat tsiviilelanikkonna suhtes. Selle eesmärgi saavutamiseks võttis nõukogu vastu otsuse 2015/1836, millega muudeti otsust 2013/255, sest nõukogu tuvastas, et Süüria režiim on teinud katseid hoida kõrvale liidu piiravatest meetmetest, et jätkata tsiviilelanike vastu suunatud vägivaldsete repressioonide rahastamist ja toetamist (otsuse 2015/1836 põhjendus 4). Nimetatud meetmete tõhususe tagamiseks määratles nõukogu sellise eesmärgi saavutamiseks eriti olulised isikute ja üksuste kategooriad (otsuse 2015/1836 põhjendus 5), kelle suhtes tuleb muu hulgas võtta rahaliste vahendite

külmutamise meetmeid. Need isikute ja üksuste kategooriad määratleti, võttes aluseks nende seose režiimiga, nende võimaliku mõju režiimile või režiimi mis tahes vormis toetamise (otsuse 2015/1836 põhjendused 6–12).

- 151 Järelikult tuleb otsuse 2013/255 (muudetud otsusega 2015/1836) artikli 27 lõikes 3 ja artikli 28 lõikes 3 ning määruse nr 36/2012 (muudetud määrusega 2015/1828) artikli 15 lõikes 1b kasutatud sõnastust mõista nii, et see kajastab erinevaid viise, kuidas isik võib olla praegust Süüria režiimi soosinud, ilma et neid saaks pidada üksteist välistavaks. Arvestades seda konteksti ning otsuse 2013/255 ja määrusega nr 36/2012 taotletavat eesmärki, on nendes erinevates artiklites loetletud tingimused igal juhul kumulatiivsed.
- 152 Kui see nii ei oleks, tekiks oht, et piiravate meetmete kord kaotab oma mõtte. Nimelt tähendaks see möönmist, et isiku või üksuse võib vaidlusalustest loeteludest välja jätta seetõttu, et ta ei ole enam režiimiga seotud, kuigi ta näiteks avaldab sellele mõju või on seotud piiravatest meetmetest kõrvalehoidmise tegeliku riskiga.

[...]

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta Khaled Kaddouri kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud.**

Gervasoni

Madise

Martín y Pérez de Nanclares

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 23. septembril 2020 Luxembourgis.

Allkirjad